

RİSALE-İ NUR'DA NEFİS VE ENANİYET HAKKINDA

Düşman istersen nefis yeter. Evet kendini beğenen, belayı bulur zahmete düşer; kendini beğenmeyen, safayı bulur, rahmete gider. ([Mektubat, Yirmi Üçüncü Mektup](#))

"Nefis daima kötü şeylere sevkeder." âyetinin, hem de **أَعْدَىٰ عَدُوِّكَ نَفْسُكَ الَّتِي** mana-yı şerifi: **"Senin en zararlı düşmanın nefsidir."** hadîsinin bir nüktesidir.

Tezkiyesiz nefis-i emmaresi bulunmak şartıyla kendi nefisini beğenen ve seven adam, başkasını sevmez. Eğer zahirî sevse de samimî sevemez, belki ondaki menfaatini ve lezzetini sever. Daima kendini beğendirmeye ve sevdirmeye çalışır ve kusuru nefesine almaz; belki avukat gibi kendini müdafaa ve tebrie eyler. Mübalağalar ile, belki yalanlarla nefisini medh ü tenzih ederek âdeta takdis eder ve derecesine göre **أَتَّخَذَ إِلَهُهُ هَوِيَهُ** âyetinin bir tokadını yer. Temeddühü ve sevdirmesi ise, aks-ül amel ile istiskali celbeder, soğuk düşürtür. Hem amel-i uhrevîde ihlası kaybeder, riyayı karıştırır. Akibeti görmeyen ve neticeleri düşünmeyen ve lezzet-i hazıraya mübtela olan hisse ve heva-yı nefse mağlub olup; yolunu şaşırmış hissin fetvasıyla, bir saat lezzet için bir sene hapiste yatar. Bir dakika gurur veya intikam yüzünden on sene ceza görür. Âdeta ders aldığı Amme Cüz'ünü bir tek şekerlemeye satan hevaî bir çocuk gibi; elmas kıymetinde bulunan hasenatını, hissini okşamak için ve hevasını memnun etmek için ve hevesini tatmin etmek için, ehemmiyetsiz cam parçaları hükmündeki lezzetlere, enaniyetlere vesile edip, kârlı işlerde hasaret eder. ([Lem'alar, Yirmi Sekizinci Lem'a, Yirmi Yedinci Nükte](#))

Resul-i Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâm ferman etmiş: **أَرِيدُكُمْ مَوْقِبُهُ إِلَّا أَدْرَا إِذَا : demiş Aleyhisselâm Yusuf i-Hazret de'Hakîm ı-an'Kur **أَبْصَرَهُمْ يَعْجُوبٌ أَنْفُسِهِمْ** وَمَا أَبْرَأُ نَفْسِي إِنَّ النَّفْسَ لَأَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ**

Evet nefisini beğenen ve nefisine itimad eden, bedbahttır. Nefsinin ayıbını gören, bahtiyardır. Öyle ise, sen bahtiyarsın.

Fakat bazan olur ki, nefis-i emmare, ya levvameye veya mutmainneye inkılab eder; fakat silâhlarını ve cihazatını a'saba devreder. A'sab ve damarlar ise, o vazifeyi âhir ömre kadar görür. Nefis-i emmare çoktan öldüğü halde, onun âsârı yine görünür. Çok büyük asfiya ve evliya var ki, nüfusları mutmainne iken, nefis-i emmareden şekva etmişler. Kalbleri gayet selim ve münevver iken, emraz-ı kalbden vaveylâ etmişler. İşte bu zâtlardaki, nefis-i emmare değil, belki a'saba devredilen nefis-i emmarenin vazifesidir. Maraz ise kalbî değil, belki maraz-ı hayalîdir. İnşâallah aziz kardeşim, size hücum eden nefsiniz ve emraz-ı kalbiniz değil, belki

mücahedenin devamı için beşeriyet itibariyle a'saba intikal eden ve terakkiyat-ı daimîye sebebiyet veren, dediğimiz gibi bir halettir. ([Mektubat, Yirmi Altıncı Mektup, Dördüncü Mebhas](#))

Bu çeşit mesaili münakaşa etmenin **birinci şartı**; insaf ile hakkı bulmak niyetiyle, inadsız bir surette, ehil olanların mabeyninde, sû'-i telakkiye sebep olmadan müzakeresi caiz olabilir. O müzakere hak için olduğuna delil şudur ki: Eğer hak, muarızın elinde zahir olsa, müteessir olmasın, belki memnun olsun; çünkü bilmediği şey'i öğrendi. Eğer kendi elinde zahir olsa, fazla birşey öğrenmedi, belki gurura düşmek ihtimali var.

Sâniyen: Sebeb-i münakaşa, eğer hadîs ise; hadîsin meratibini ve vahy-i zımnînin derecatını ve tekellümat-ı Nebeviyenin aksamını bilmek lâzım. Avam içinde müşkilât-ı hadîsiyeyi münakaşa etmek, izhar-ı fazl suretinde avukat gibi kendi sözünü doğru göstermek ve enaniyetini, hakka ve insafa tercih etmek suretinde deliller aramak caiz değildir... ([Mektubat, Yirmi Sekizinci Mektup, İkinci Mesele Olan İkinci Risale](#))

İ'lem Eyyühel-Aziz! Mahlukatın en zalimi insandır. İnsan, kendi nefsine olan şiddet-i muhabbetten dolayı kendisine hizmeti ve menfaati olan şeyleri hem sever, hem kıymet verir. Semeresinden istifade gördüğü şeylere abd ve köle olur. Aksi halde ne sever ve ne kıymet verir. Ve keza hayatın icadında ille-i gaiyenin yalnız hayat olduğunu bilir. Cenab-ı Hakk'ın icad ettiği 'hayy'larda hedef ittihaz ettiği binlerce hikmetlerinden haberi yok. Acaba imkân ve ihtimalden hariç midir ki, âlemde görünen şu eşya-yı hârika daha garib, daha hârika ve daha mu'cize melekûtî, berzahî, misalî şeylere bazı nümune ve bazı esaslar olmasın? ([Mesnevi-i Nuriye, Zerre](#))

Ve keza seni nefsini sevmeye sevkeden esbab:

1. Bütün lezzetlerin mahzeni nefistir,
2. Vücudun merkezi ve menfaatin madeni nefistir,
3. İnsana en karib -yakın- nefistir, diyorsun. Pekâlâ. Fakat o fâni lezzetlere mukabil, lezaiz-i bâkiyeyi veren Hâlık'ı daha ziyade ubudiyetle sevmek lâzım değil midir? Nefis vücuda merkez olduğundan muhabbete lâayık ise, o vücudu icad eden ve o vücudun kayyum olan Hâlık, daha fazla muhabbete, ubudiyete müstehak olmaz mı? Nefsin maden-i menfaat ve en yakın olduğu, sebep-i muhabbet olursa; bütün hayırlar, rızıklar elinde bulunan ve o nefsi yaratan Nâfi', Bâki ve daha karib olan, daha ziyade muhabbete lâayık değil midir? Binaenaleyh bütün mevcudata inkısam eden muhabbetleri cem ve muhabbetin ile beraber mahbub-u hakikî olan Fâtır-ı Hakîm'e ihda etmek lâzımdır. ([Mesnevi-i Nuriye, Onuncu Risale](#))

İ'lem Eyyühel-Aziz! Nefsine olan muhabbeti icab ettiren nefsin sana olan kurbiyeti ise, Hâlıkına muhabbetin daha fazla olmalıdır. Çünkü nefsinden o daha karibdir. Evet senin fikrin, ihtiyarın idrak edemedikleri sendeki mahfiyat, Hâlıkın nazarı ve ilmi altındadır. ([Mesnevi-i Nuriye, Şulenin Zeyli](#))

Birinci Hatve: İnsan yaratılışında kendi nefsine muhib olarak yaratılmıştır. Hattâ

bizzât nefsi kadar bir şeye sevgisi yoktur. Kendisini, ancak Mabuda lââyık senalar ile medhediyor. Nefsini bütün ayıblardan, kusurlardan tenzih etmekle, -haklı olsun haksız olsun- kemal-i şiddetle müdafaa ediyor. Hattâ Cenab-ı Hakk'ı hamd ü sena için kendisinde yaratılan cihazatı, kendi nefesine hamd ü sena için sarfediyor ve **مَنْ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوِيَهُ**deki şümülüne dâhil oluyor. Bu mertebede nefsin tezkiyesi, ancak adem-i tezkiyesiyle olur.

İkinci Hatve: Nefis hizmet zamanında geri kaçar. Ücret vaktinde ileri safa hücum ediyor. Bu mertebede onun tezkiyesi, yaptığı fiili aksetmekle olur. Yani işe, hizmete ileriye sevkedilmeli, ücret tevziinde geriye bırakılmalıdır.

Üçüncü Hatve: Kendi nefsinde, torbasında, kusur, naks, acz, fakr'dan maada bir şeyi bırakmamalıdır. Bütün mehasin, iyilikler, Fâtır-ı Hakîm tarafından in'am edilen nimetler olup hamdi iktiza eder. Fahrî istilzam etmediklerini itikad ve telakki edilmelidir. Bu mertebede onun tezkiyesi; kemalinin adem-i kemalinde, kudretinin aczinde, gınasının fakrında olduğunu bilmekten ibarettir.

Dördüncü Hatve: Kendisi istiklaliyet halinde fâni, hâdis, madum olduğunu ve esma-i İlahiyeye âyinedarlık ettiği halde şahid, meşhud, mevcut olduğunu bilmekten ibarettir. Bu mertebede onun tezkiyesi; vücudunda ademini, ademinde vücudunu bilmekle **لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ** yü kendisine vird ittihaz etmektir.

Ve keza insanın vücudunda birkaç daire vardır. Çünkü hem nebatîdir, hem hayvanîdir, hem insanîdir, hem imanî. Tezkiye muamelesi bazan tabaka-i imaniyede olur. Sonra tabaka-i nebatiyeye iner. Bazan da yirmidört saat zarfında her dört tabakada muamele vaki' olur.

İnsanı hata ve galata atan, bu dört tabakadaki farkı riayet etmemektir. **خَلَقَ لَنَا مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا** ya istinaden insanîyetin mide-i hayvaniye ve nebatiyeye münhasır olduğunun zannıyla galat ediyor. Sonra bütün gayelerin nefesine ait olduğunun hasrıyla galat ediyor. Sonra, her şeyin kıymeti menfaati nisbetinde olduğunun takdiriyle galat ediyor. Hattâ Zühre yıldızını kokulu bir zühreye mukabil almaz. Çünkü kendisine menfaati dokunmuyor. ([Mesnevi-i Nuriye, Onuncu Risale](#))

Birinci Hatvede: **nefs i-Tezkiye :gibi ettiği işaret âyeti قَلَّا نَزَّكُوا أَنْفُسَكُمُ** etmemek. Zira insan, cibilliyeti ve fıtratı hasebiyle nefsinin sever. Belki, evvelâ ve bizzât yalnız zâtını sever, başka herşey'i nefesine feda eder. Mabud'a lââyık bir tarzda nefsinin medheder. Mabud'a lââyık bir tenzih ile nefsinin meayibden tenzih ve tebrie eder. Elden geldiği kadar kusurları kendine lââyık görmez ve kabul etmez. Nefsine perestiş eder tarzında şiddetle müdafaa eder. Hattâ fıtratında tevdi' edilen ve Mabud-u Hakikî'nin hamd ve tesbihi için ona verilen cihazat ve istidadı, kendi nefesine sarfederek **يَمُوهُ لَهَا دَخَّاتِنَم** sırrına mazhar olur. Kendini görür, kendine güvenir, kendini beğenir. İşte şu mertebede, şu hatvede tezkiyesi, tathiri: **Onu tezkiye etmemek, tebrie etmemektir.**

İkinci Hatvede: gibi verdiği dersini **وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَسُوا اللَّهَ فَأَنْسَاهُمْ أَنْفُسَهُمْ** Kendini unutmuş, kendinden haberi yok. Mevta düşünse, başkasına verir. Fena ve zevali görse, kendine almaz ve külfet ve hizmet makamında nefsinı unutmak, fakat ahz-ı ücret ve istifade-i huzuzat makamında nefsinı düşünmek, şiddetle iltizam etmek, nefs-i emmarenin muktezasıdır. Şu makamda tezkiyesi, tathiri, terbiyesi; şu halin aksidir. Yani nisyan-ı nefis içinde nisyan etmemek. Yani huzuzat ve ihtirasatta unutmak ve mevttte ve hizmette düşünmek.

Üçüncü Hatvede: **مَا أَصَابَكَ مِنْ حَسَنَةٍ فَمِنَ اللَّهِ وَمَا أَصَابَكَ مِنْ سَيِّئَةٍ فَمِنْ نَفْسِكَ** dersini verdiği gibi; nefsin muktezası, daima iyiliği kendinden bilip fahr ve ucbe girer. Bu hatvede, nefsinde yalnız kusuru ve naksı ve aczi ve fakrı görüp, bütün mehasin ve kemalâtını, Fâtır-ı Zülcelal tarafından ona ihsan edilmiş nimetler olduğunu anlayıp, fahr yerinde şükür ve temeddüh yerinde hamdetmektir. Şu mertebede tezkiyesi, **أَبْهَرُونَ مِنْ مَجْأَدِ قَدْرِهِ** sırrıyla şudur ki: Kemalini kemalsizlikte, kudretini aczde, gınasını fakrda bilmektir.

Dördüncü Hatvede: kendini ,Nefs :gibi verdiği dersini **كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهَهُ** serbest ve müstakil ve bizzât mevcut bilir. Ondandır bir nevi rububiyet dava eder. Mabuduna karşı adavetkârane bir isyanı taşır. İşte gelecek şu hakikatı derketmekle ondan kurtulur.

Hakikat şudur ki: Her şey nefsinde mana-yı ismiyle fânidir, mefkuddur, hâdistir, madumdur. Fakat mana-yı harfiyle ve Sâni'-i Zülcelal'in esmasına âyinedarlık cihetiyle ve vazifedarlık itibariyle şahiddir, meşhuddur, vâciddir, mevcuddur. Şu makamda tezkiyesi ve tathiri şudur ki: Vücudunda adem, ademinde vücudu vardır. Yani, kendini bilse, vücud verse; kâinat kadar bir zulümat-ı adem içindedir. Yani, vücud-u şahsîsine güvenip Mûcid-i Hakikî'den gaflet etse, yıldız böceği gibi bir şahsî ziya-yı vücudu; nihayetsiz zulümat-ı adem ve firaklar içinde bulunur, boğulur. Fakat enaniyeti bırakıp, bizzât nefsi hiç olduğunu ve Mûcid-i Hakikî'nin bir âyine-i tecellisi bulunduğunu gördüğü vakit, bütün mevcudatı ve nihayetsiz bir vücudu kazanır. Zira bütün mevcudat, esmasının cilvelerine mazhar olan Zât-ı Vâcib-ül Vücud'u bulan bir kalb her şeyi bulur. ([Mektubat, Yirmi Dokuzuncu Mektup, Dokuzuncu Kısım, Zeyl / Sözler, Yirmi Altıncı Söz, Zeyl](#))

Kur'an-ı Hakîm kâinatdaki insana raci' ve menfaatli olan eşyayı ihtar için zikrediyor. Yoksa Kur'an-ı Hakîm'in o beyanatı yalnız o faidesine inhisar etmiyor. Çünkü insan kendisiyle alâkası olan ve faidesi dokunan bir zerreye, kendisi ile alâkası olmayan bir şems'den ziyade ehemmiyet verir. Meselâ: **وَالْقَمَرَ قَدَّرْنَا مَنَازِلَ * لَتَعْلَمُوا عَدَدَ** Yani, kamerin küre-i arz etrafında devrinin Cenab-ı Hak tarafından takdir edilmesinin pek çok hikmetlerinden bir hikmeti de beşerin günlerini, aylarını, senelerini hesap etmesi, bilmesidir. Yoksa kamerin takdiri, bizce çok lüzumlu bulunan bu faidesine inhisar etmez. Hâlîk-ı Zülcelal'in esmasına âyinedarlık eden binler hikmetleri daha var. (*Mesnevi-i Nuriye, Fihrist, Onuncu Risale*)

Birbirinizi enaniyetle veya sadakatsızlıkla ittiham etmemek için, bir hakikatı beyan etmek ihtar edildi.

Ben bir zaman enaniyetini bırakmış ve nefs-i emmaresi kalmamış büyük evliyadan şiddetli bir surette nefs-i emmareden şikayet ettiklerini gördüm, hayrette kaldım. Sonra kat'î bildim ki, âhir ömre kadar mücahede-i nefsiyenin sevabdar devamı için nefs-i emmarenin ölmesi üzerine onun cihazatı damarlara ve hissiyata devredilir, mücahede devam eder. İşte o büyük evliyalar, bu ikinci düşmandan ve nefsin vârisinden şikayet ederler. Hem manevî kıymet ve makam ve meziyet, bu dünyaya bakmıyor ki, kendini ihsas etsin. Hattâ en büyük makamda bulunanlardan bazı zâtlara verilen büyük bir ihsan-ı ilahîyi hissetmediklerinden, kendilerini herkesten ziyade biçare ve müflis telakki etmeleri gösteriyor ki; avamın nazarında medar-ı kemalât zannedilen keşf ü keramat ve ezvak u envâr, o manevî kıymet ve makamlara medar ve mehenk olamaz. Sahabelerin bir saati, başka velilerin bir gün, belki bir çillesi kadar kıymeti olduğu halde; keşif ve manevî hârikulâde hâlâta evliya gibi mazhariyetleri her sahabe olmaması, bu hakikatı isbat ediyor.

İşte kardeşlerim! Dikkat ediniz; sizin nefs-i emmareniz, kıyas-ı binnefs cihetinde, sû'-i zan ve gurur noktasında sizi aldatmasın; Risale-i Nur terbiye etmiyor diye şübhelendirmesin. ([Şualar, On Üçüncü Şua](#))

İkinci Nokta: Şeytanın mühim bir desisesi: İnsana kusurunu itiraf ettirmemektir. Tâ ki, istiğfar ve istiaze yolunu kapasın. Hem nefs-i insaniyenin enaniyetini tahrik edip, tâ ki nefis kendini avukat gibi müdafaa etsin; âdetâ taksirattan takdis etsin.

Evet şeytanı dinleyen bir nefis, kusurunu görmek istemez; görse de, yüz tevil ile tevil ettirir. **وَعَيْنُ الرَّضَا عَنْ كُلِّ عَيْبٍ كَلِيلَةٌ** sırrıyla: Nefsine nazar-ı rıza ile baktığı için ayıbını görmez. Ayıbını görmediği için itiraf etmez, istiğfar etmez, istiaze etmez; şeytana maskara olur. Hazret-i Yusuf Aleyhisselâm gibi bir Peygamber-i Âlîşan, **وَمَا دَدَيْتُ نَفْسِي إِلَّا نَفْسًا لَمَّارَةً بِالسُّوءِ إِلَّا مَا رَجِمَ رَبِّي** dediği halde, nasıl nefse itimad edilebilir? Nefsini ittiham eden, kusurunu görür. Kusurunu itiraf eden, istiğfar eder. İstiğfar eden, istiaze eder. İstiaze eden, şeytanın şerrinden kurtulur.

Kusurunu görmemek o kusurdan daha büyük bir kusurdur. Ve kusurunu itiraf etmemek, büyük bir noksanlıktır. Ve kusurunu görse, o kusur kusurluktan çıkar; itiraf etse, afva müstehak olur. ([Lem'alar, On Üçüncü Lem'a](#))

O meçhul zât, izzet-i ilmiyeyi firavuncuklara karşı muhafazamı bir enaniyet tevehhüm etmiş. Nur talebelerinin hakkında hüsn-ü zanlarını bütün bütün kırmadığımı bir benlik tahayyül etmiş. Ve iman hakikatlarına dair beyanatıma talebelerin tam itimad ve kanaatlerini temin etmek fikriyle, ehl-i velayetin ve bazı âyâtın kat'î kanaat ettiğim bine yakın emarat ve işaretlerinin izharına mecbur olduğum için bir kısmını has kardeşlerime beyan etmemi bir nevi hodfüruşluk zannetmiş.

Evet bu zamanda dinsizlik hesabına, benlikleri firavunlaşmış derecede ve imana ve Risale-i Nur'a hücumları zamanında onlara karşı tedafü' vaziyetimizde tevazu ve mahviyet göstermek, büyük bir cinayet ve hıyanettir. Ve o tevazu, tezellül hükmünde bir ahlâk-ı rezile olur. Onlara karşı izzet-i diniyeyi ve şerafet-i ilmiyeyi muhafaza etmek için kahramancasına bir sebat bir kuvve-i maneviyeyi göstermek, acaba hiçbir vecihle hodfüruşluk olur mu? Hiçbir şöhretperestlik ve enaniyet olur mu ki, o zât öyle tevehhüm etmiş.

Hem Risale-i Nur'a muhtaç ve imanını kuvvetlendirmek ve kurtarmak için Nurları arayanlara karşı ki; onda üçü veya dördü şahsıma bakmayıp Nurdaki kat'î hüccetlerle iktifa ettiği gibi, beş-altı tane hüccetlerin kıymetini bilmediği için benim şahsıma bakar. Acaba bizi kandırdı mı, yoksa hakikat mı söylüyor? diye şahsıma karşı hüsn-ü zanlarını kırmamaya mecbur olduğumdan, şahsımın gizli fenalıklarına perde çekmek bir enaniyet olur mu? **يٰۤاَيُّهَا الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَا تَتَّبِعُوْا اَسْمٰٓءَ الْاَشْرٰٓءِ لَا يَمْلِكُوْنَ شَيْۤآءًا وَّاسْمٰٓءُ الْاَشْرٰٓءِ لَا تَحٰٔقُبُهَا وَّالْحٰقِبُهَا يُرٰٔى وَّيُؤْتِ اٰمْرًاۙ لَّا يَنْفَعُكَ اٰمْرًاۙ وَّيُؤْتِ سَخٰٔمًاۙ لَّا يَحٰٔسِبُكَۙ اٰمْرًاۙ وَّيُؤْتِ نٰسًاۙ لَّا يَحٰٔسِبُكَۙ اٰمْرًاۙ** âyet-i kerimesinin sırrıyla nefis-i emmareme itimad edemem. Nefis kusursuz olmaz. Fakat şimdi bu zamanda ejderhalar, ifritler hükmünde dinsizlik komitelerinin hücumları ve tahribatları zamanında müdafaamda, bende görünen o sinek kanadı kadar kusurları görmek, o hücum edenlere bir yardım hükmüne geçmektir. Ve on aded muhtaçlardan beş-altı biçareyi Nur'un ilâçlarından mahrum etmektir.

Bu nokta için ben kendi kuvvetime, meziyetime hiç itimad etmeyerek, yalnız hakikat-ı Kur'aniye ve onun tefsiri olan hakaik-i imaniyedeki kuvvete istinaden dünyaya ilân ediyorum ki: Bütün dinsizler toplansalar, ben onlara karşı çekinmeyerek meydan okuyorum. Ve başımı eğmiyorum ve izzet-i ilmiyeyi kırmıyorum. Eğer bu bir benlik ise, o hiçbir cihetle bana ait değil ve benlik olamaz. Salabet-i imaniye olur.

Zâten ben nasıl tabiatı, icad itibariyle inkâr ediyorum ve Risale-i Nur bunu kat'î isbat etmiş. Öyle de; beşeri gurura, enaniyete, firavunluğa sevkeden iktidarı da tabiat gibi inkâr ediyorum. Yalnız beşerin duası, bir fiilî dua nev'inde samimî bir ihtiyaç ile cüz'î kesbi, bir makbul dua hükmüne geçer. Onu da Cenab-ı Hak kabul eder, keşfiyat namındaki beşere lâzım olan hârikaları ihsan eder diye kat'î delillerle ilm-i usûl-üd dinin üleması, kader ve cüz'-i ihtiyarî bahsinde isbat ettikleri gibi.. ben de aynelyakîn derecesinde kat'î kanaatla feyz-i Kur'anî ile Risale-i Nur'un hüccetleriyle evvelâ kendi nefsimde, sonra herkesteki benlik ve iktidarın, icad ve ihsan ve tevfik-i ilahînin yalnız bir perdesi olduklarını kat'î bildiğim için Nurlara ve kardeşlerime ilân etmişim ki: Ben bir çekirdektim, çürüdüm. Acz ve ihtiyaç ve samimî istemek ve fiilî dua etmek neticesinde Cenab-ı Erhamürrâhimîn, Risale-i Nur'u o çekirdekten hakedip ihsan etmiş. Nur'un mektubatındaki bütün medar-ı medih fıkralar, o nuranî ağaca aittir. Benim hissem kat'iyen hiçbir cihette fahr olamaz. Belki yalnız ve yalnız şükürdür. Öyle ise kâinat adedince eşşükrü lillah, elhamdülillah... [\(Emirdağ](#)

[Lahikasi-II, 93. Mektup\)](#)